

מסורת הש"ס

א) ירושלמי ויבא פ"ה ה"ד,
ב) לקמן פ"ג א' מנחות צ"ב,
ד) יבאמ ד"י,
ה) ג' מ' מ' מנחות
ק: ק"ד ל"ה דלמנן,
ו) מצודותבבב:
ז) ונע"י כ"ז בניעין
פ' ל' הגט דף כח:
גמ"ה"ה והא'
ובמהש"ס פסן

שינויי נוסחאות

א) ק"א כבוד הטאה,
בנקוס קרבן [ככל הבנייתאן] י"טכ"י,
וכ"ה ברשי' בתי"י,
ג' ע"י ט"ק
בניעין מילק' הגירסאות:
ב) מיבוא ואם נתן מתנה מבל אחד יצא לימא בכת"י ובמסופתא פ"ח וכן לימא בכל דפוסים הישנים.
ההטפת הטאה [שנבואת אן] גודלי הוא מיותר דהיינו ואם נתן ארבע מכלן וכדמוכח מן המוס' דלא ליה גרסי לה.
ההכ"ז והסיפוי מרש"י ולדרכיה קלי' מתנה גרי' הפטור וארבע כו' אטולה (דקום).
ו' ע"י ש"מ ד"ה ואם נתן,
ובתי"י ובטה"ק מרש"י א' ארבע מתנות מבוזר' כלי' (ש"ס: ד) ז"ל מבוזר' (ש"ס: ה) ז"ל כלי' ארבע מתנות (ש"ס: ו) ז"ל שתי (ש"ס: ז) מ' מדקתי' דלא מבעיא ארבע מתנות (בא"ח:ח),
ובש"מ מוקן כנטי' (ש"ס: ט) ח' דבור ז' ז"ל אחר ד"ר ארבע מתנות (ש"ס: י) ז"ל שתי (ש"ס: יא) מדקתי' דלא מבעיא ארבע מתנות (בא"ח:י),
ובש"מ מוקן כנטי' (ש"ס:יא) ח' דבור ז' ז"ל אחר ד"ר ארבע מתנות (ש"ס: יב) סמיכה בשיחוטין (ש"ס: יג) סמיכה ידעו לדברי הכל כלי' (ש"ס: יד) [מיתנו לא ירצו לימא כד"ו] וכן ז"ק סמיכה לא יצא כלי' והכ"ז ומרש"י (ש"ס: יד) ז"ל א' ז"ל בכל (גימ'ו: יא) ז"ל אריבא שיעורא (ש"ס: יב) להדיא ולהתנות בכתור' כלי' (ש"ס: יג) מיתנו ולא יעשו ז' ארבע מתנות (ש"ס: יד) דבור ז' ז"ל את עצמו כלי' (ש"ס: טו) ז"ל לא (ש"ס: טז) משלה אע"פ שאינו יכול לסמוך כלי' (ש"ס: יז) ז"ל מן הבקר (ש"ס והגר"מ: יח) ז"ל דמקתי' (ש"ס: יט) ז"ל מצי טעמא,
וכ"ה בדפוסים ונ"ה,
ובגלוין ק"י מ"מ:
ב) כ"יש נוסף להמתין:
בא' ז"ל או כבוד (ש"ס: י) מתקן מיתנה בגוון:
ב) ג' ש"י מביעה שמתחנן

ב)ן מוכרביב ובאה שבה והבאבה ללי' (ש"ס: יב) ובה חותם גיטין ח' ע"ב:
ב)ן חיישנין שיהיה ראוי למביעה ל"א (ש"ס: יג) ובה' בתי"י גיטין ש"ס:
ב)ן ז"ל יבול (ש"ס: יד) ע"י גיטין רש"י כתי"י (הגר"מ: יד) ז"ל מן הבקר (ש"ס והגר"מ: יח) ז"ל דמקתי' (ש"ס: יט) ז"ל מצי טעמא,
וכ"ה בדפוסים ונ"ה,
ובגלוין ק"י מ"מ:
ב) כ"יש נוסף להמתין:
בא' ז"ל או כבוד (ש"ס: י) מתקן מיתנה בגוון:
ב) ג' ש"י מביעה שמתחנן

שיטה מקובצת

הפאת יחיד שנתקרב ובאה בטאה צבור. ואי"ת הא טפלת יחיד נקבה ותפלת צבור זכר. ותוכן קבוצתם שמתחת לה בשערי שאי בשערי רגלים דשניהם זכרים: **ואם** נתן ד' טהרות מבוזר יצא פ"ה שתי משנת לכל אחת וקשה דאיכ' הוא כ"יש שאמר לעיל כל היתמינם על המוצח החילון שנתן במתנה אמת כיפר ותפלת שתי מתנות ועוד דע"כ תולא כ"יה' המדסיים ואם נתן מתנה אחת מטולן ילא אלמא דבמתנה אחת שבה פ"ף התפלת כתי"י, וי"ל דקלי' ארבעת מתנות בדכתיבת יחיד כיפר וזכור בצבור, ודוחק, ונתן נראה לדפוסין אז נתן מתנה אחת מכל אחד ילא:
אם נתן שנים מטולן ילא:
א) אכל להקן גבי ציבור בני אף יחיד גברי, והי' דכלאו לה דיוקא מצי לאחרי, דא' לא תמוקם אלא בשערי שאי מביעה קבוצתם לעיל:

קרבן יחיד שנסערכ כו'. ככולהו גרסינן קרבן: **קרבן יחיד בקרבן ליבור**. כגון שעיר נשיא בשעיר הרגלים או עולה בעולה:
הכי ה' גרסינן **ואם נתן מתנה מכל אחד ילא**. כדאמרן בפרק בית שמאי (לעיל דף לו:): **כל היתמינן על המוצח החילון שנתנן במתנה אחת כיפר: ארבע מתנות**. שמים ו' מתנות שהן ארבע קאמר: **ד"א**. דבעינן ארבע מתנות מכל אחד לכתיילה: **אצל נסערכו שחוטין**. שנכלל דמס צדום אחד נותן ד' מתנות מכולם יחד ששרי יש כאל' משניהם קסבר יש צילה: **אף יחיד בגברי**. ואע"ג דבעי סמיכה. ומלדציבור לא מצי לאותביה א' שאין סמיכה לציבור אלא בחטאות הפנימי' והכ"ז בפנימיות לא קמיירי מדקתי' ו' ארבע מתנות: **וספסברא הא מפרלפא היא**. והאי חיינ דוקא הוא ואנתעברו קודם סמיכה קאי הא קמני אצל שחוטין לא בעי ד' מכל אחד לכתיילה ובשחוטין ה' נמי משכתת לה דבעיא כגון שנתערכו כוסות כזוסות ואין ידוע איזהו של זה ואיזהו של זה ולא נכללו הדמים כזום **אחד: אלא**. האי חיינ לאו דוקא והכי קאמר **ד"א** לדרין ארבע מתנות מכל אחד לכתיילה: **שנתערכו שחוטין**. כוסות כזוסות דהיינו כעני חיינ לכל חד לחודיה קאי: **אצל שנכלל**. שני הדמים לתוך כוס אחד נותן ארבע מתנות לכולן והשתא ליכא לאותובי סמיכה דהא לאחר שחיטה וסמיכה

נתערכו אצל קודם סמיכה ה' לא ירצו לדברי הכל: **רבי אליעזר**. לגבי מי חטאת קאי ומייתינן לה לקמן בפירקין (דף פ.) גלוזית של מי חטאת המוקדשין שפגל לתוכן מים אחרים כל שהוא רבי אליעזר אומר **זה שתי הארות ולקמן [שס] מפרש מילתיה**. וקאמר רבי לדברי רבי אליעזר **הואה אינה כריכה שיעור ר' אבא** דבבבא דאי כריכה שיעור נתי נמי **דיש צילה וסמיכין** עלה דודאי יש בכלל ו' הזאה מן המים הכשרים ומנטרפינן מה שבראשונה ומה שבשניה מי יימר דמליא א' שיעורא:

הואה

סמיכה על כרחין היינו בהקפת יד ולא בסמיכה גמורה למ"ד סמיכת אשם מנורע לאו לאורייתא והיכי עביד בלא סמיכה הא בעי סמיכה ובגברא איירי כדמוכח בתוספתא וי"ל דתקויה גברא שאני כדקאמר נמי התם עלה דההיא והא דאמר פ"ג דמועד קטן (דף טו:): **דאלב אינו משלח קרבנותיו משום דכתיב שלמים כשהוא שלם ולא כשהוא חסר אצל אי לאו קרא היה משלח ה' איכא לאוקמא בעוף או בקרבן נשים וכן הא דבעי התם מנודה מהו שישלח קרבנותיו והא דקאמר מ"ש כל אותם שנים שהיו שרשלא במדבר מנודים היו ושלאו קרבנותיהם ועגל וקאמר בגמרא גבי ששה לנדבה דאחד מהם לפי [ואחד] לעגל והיכי עביד הכי הא בעי סמיכה וי"ל דהתם בקין למוצח איירי שהיא נדבת ליבור ולא בעי סמיכה ומיהו קשה מההיא דכל המנחות באות מלא (מנחות דף טז ס:) דאמר השולח קרבנותיו ממדינת הים כהן מניף על ידו והיכי עביד הכי והא בעי סמיכה ומדקמני ה' מניף משמע לאיירי בשלמים ובקרבן נשים ליכא לאוקמה דהא תנא ליה רישא והאשה כהן מניף על ידה ודוחק להעמידה בקרבן ערל וטמא והך קושיות שהקשימי אינם לפי טעם ראשון שפיששמי לפי שלא חשו על הסמיכה אלא משום שיש עדיין נגוד אחר דשמא אינו קיים וזה לא שיך אלא בחטאת דאם מתו בעליה למיתה אולא אצל בשאר קרבנות לא אכל לפי טעם אחרון שפיששמי דכל היכא שיכול לתקן הדבר ולקיים מצוות סמיכה אין לו לעשות בלא סמיכה קשה וי"ל לאיירי בירוש כרבי יהודה דאמר יורש אינו סומך דלא משני ביורש משום דלומיא דחטאת קמני כדפרישית וכן בגיטין (דף כה). השולח חטאתו קאמרי ויש לתמוה ערל וטמא מ"ש ה' משלחין קרבנותיהם הא אפשר ה' לערל עד שימול ולטמא דף אשר יועטר ייעשו סמיכה ונראה לומר דבאותם שאין להם תקנה איירי כגון ערל שמתו אחיו מחמת מילה דא"ל למולו בשום ענין וטמא כגון זכ ומנורע דאין רפואתן תלייה בעצמן אי נמי בקרבן הקדוש להם זמן כגון עולת ראיה וחגיגה (כגון) א' שהיה עובר עליהם צבל תאחר ואי"ת נתי דסמיכה לא מעכבא מ"מ ערל וטמא שאין יכולין לסמוך נימא כל שאינו ראוי לצילה בילה מעכבת צו וכן בההיא דשקלים ודכריתות ודעויר דכל הני נמי דאין יכולין לסמוך מטועם ספק חשיב שפיר אין ראוין לצילה כדאשכחן צפ' המוכר את הספינה (צ"ב פא:): גבי ביכורים וי"ל דנפקא לן מנהא דלמרינן צפ"ג דמועד קטן (דף נו.) וציוס בזוא אל הקדש אל החצר הפנימית לשרת בקודש יקריב חטאתו ז' ושירית האיפה שהכין מציא בשעה ב' שבא תחילה לעבוד ודריש התם רבי שמעון צבואו יקריב בזמן שראוי לציאה ראוי להקרבה בזמן קרבה ראוי להקרבה כגון טמא מת ומנורע משמע דוקא עשיית האיפה אצל שאר קרבנות משלח מיהו אין כל כך ראיה מזה דלמלא הא דמשלח שאר קרבנות היינו צבוי דלא בעו סמיכה דומיא דעשירית האיפה ויש לדקדק מהא דדרשינן ו' בת"כ ו' מוציו ולא מנגעו שמע מינה דטמא משלח קרבנותיו דבהבאת קרבן איירי ועוד יש לדקדק מדממעטינן צפ"ק דחגיגה (דף ד:): **טמא מראה מדמכ"ב** ה' והבאתם שמה כל שיסגו בציהא ישנו בהבאה ש"מ דשאר קרבנות משלח ולא חיישינן ה' לענין סמיכה צבואי לסמיכה ומיהו למ"ד צפ' כל הפסולין (לעיל דף ג:) דטמא צר סמיכה דאפשר דמעיל ידיה וסמיך לא מצי למידק מהני קראי היכא דלא אפשר לסמוך שלא תהא סמיכה מעכבת מטועם דאינו ראוי לצילה ושנא י"ל דלמנא דאית ליה ביאה במקצת לא שמה ביאה קא סבר כל הסומך ראשו ורובו הוא מכניס אי נמי אית ליה דמרחק לפון ומאין דס"ל דלא בעינן ראשו ורובו קא סבר ביאה במקצת שמה ביאה מיהו אכתי קשה אי תיכף לסמיכה שחיטה לאו לאורייתא אי"כ יכולה ה' לסמוך אצבאי ויש לומר דצפרק כל הפסולין (שם ג:) מסקינן דתיכף שחיטה לאורייתא ו' :**

ואם נתן ארבע מבוזר יצא. פירש בקונטרס ה' מזה שנים ומוה שנים ותימה דבאתת מזה ואחת מזה סגי ואין לומר דאתי צבית חטאות שנים של יחיד ושנים של ליבור ואיכא השתא ארבע כוסות ולהכי קאמר נתן ד' מתנות ילא דהיינו מתנה אחת מכל אחת ואחת:

כל הזבחים פרק שמיני זבחים

ויש לומר דהכא נמי כיון שיש לו תקנה ברעיה אין לעשות בלא סמיכה דכי האי גוונא מפלגינן נמי לקמן (דף ע.) גבי אשם משום דאית ליה תקנה ברעיה והשתא לא כריכא בההיא דגיטין לטעמא דפרישית דהתם נמי כיון דאפשר לקיים מצות סמיכה שיציאנו הוא עלמנו אין

לו לעשות בלא סמיכה ומיהו קשה מההיא דפסחים פרק האשה (דף פח:): **חמשה שנתערכו [עורות] פסחיהן וינמאלא יבלת צאחד מהן] דפטורין מלעשות פסח שני אש"פ שהיו יכולין להציא ה' במותר הפסח ולא י' יעשו סמיכה חפילו הכי פטורין משום דפסח לא בעי סמיכה ומותר הפסח בעי סמיכה ומאי קפידא איכא אס לא יעשו סמיכה הא ערל וטמא משלחין קרבנותיהן וי"ל כיון שהוא ספק דשמא פטור הוא מלעשות פסח לא עשו לו חכמים תקנה כיון דאי אפשר לתקן אס לא יעבור מצות סמיכה מיהו מימה מ"ש מהא דנתן בכריתות צפ' דס שחיטה (דף ג:) ושנים מציאין חטאת אחת אלמא מיימי קרבן בלא סמיכה כדי ליפטור את עלמנו וצניור פ' שני מיריס (דף ג:) שמציאין קרבן צבואי וי"ל דאע"פ שמיקני חכמים שציא קרבן מספק בלא סמיכה כדי לפטור ה' מ"מ קרבן אחר שהוא מחוייב לסמיכה ודאי כגון מותר הפסח לא כדי לפטור את עלמנו ואם תאמר והא דנתן במסכת שקלים ומיימי לה צפרק**

האיש מקדש (קדושין דף טה.) בהמה שנמלאת צין ירושלים למגדל עדר זכרים עולות נקבות זכחי שלמים והתם הא בעי סמיכה וכ"ת כשמלאים הבעלים ויכולין לסמוך דלא ה' משמע הכי דתיא הא דבראשונה היו המשכנים מנזליה לציא נכריה כו' ויש לומר דשאני התם דאין להם תקנה אחרת לאותן קרבנות אלא שיקרבו בלא סמיכה וטוב להקריב בלא סמיכה ממנה שנאמר וימותו וכן י"ל ביורש שמקריב קרבן אצוי אע"פ שאינו סומך ולא אמרינן הא בעי סמיכה ואי"ת הא דלמרינן לקמן (דף עו:): למחר מציא אשמו ולווגו עמו ואותו אשם טעון סמיכה וההיא

האיש מקדש (קדושין דף טה.) בהמה שנמלאת צין ירושלים למגדל עדר זכרים עולות נקבות זכחי שלמים והתם הא בעי סמיכה וכ"ת כשמלאים הבעלים ויכולין לסמוך דלא ה' משמע הכי דתיא הא דבראשונה היו המשכנים מנזליה לציא נכריה כו' ויש לומר דשאני התם דאין להם תקנה אחרת לאותן קרבנות אלא שיקרבו בלא סמיכה וטוב להקריב בלא סמיכה ממנה שנאמר וימותו וכן י"ל ביורש שמקריב קרבן אצוי אע"פ שאינו סומך ולא אמרינן הא בעי סמיכה ואי"ת הא דלמרינן לקמן (דף עו:): למחר מציא אשמו ולווגו עמו ואותו אשם טעון סמיכה וההיא

האיש מקדש (קדושין דף טה.) בהמה שנמלאת צין ירושלים למגדל עדר זכרים עולות נקבות זכחי שלמים והתם הא בעי סמיכה וכ"ת כשמלאים הבעלים ויכולין לסמוך דלא ה' משמע הכי דתיא הא דבראשונה היו המשכנים מנזליה לציא נכריה כו' ויש לומר דשאני התם דאין להם תקנה אחרת לאותן קרבנות אלא שיקרבו בלא סמיכה וטוב להקריב בלא סמיכה ממנה שנאמר וימותו וכן י"ל ביורש שמקריב קרבן אצוי אע"פ שאינו סומך ולא אמרינן הא בעי סמיכה ואי"ת הא דלמרינן לקמן (דף עו:): למחר מציא אשמו ולווגו עמו ואותו אשם טעון סמיכה וההיא

וחי אים ליה נתיב האי כהנא. דמתנה כריכה שיעור:
לדברי ר' אליעזר.
לקמן (דף פ.) מיימי' לה דהאי פדקין גלוזית של מי חטאת שנטלו למוכה מים כל שהן שאין של מי חטאת ר' אליעזר אומר ר' צ' האות,
ר' אליעזר ים צילה והואה אינה כריכה שיעור ובחלה הואה נמי היה סגי ליה אלא קנסא קנסאוו רבנן כי הכי דלא נשטרם ליה שלא ישמכר בתעריבת מים הפסולין,
דקמני אמר רבי לדברי ר' אליעזר הואה כל שהוא מטהרת שההואה אינה כריכה שיעור,
והואה מתאה כבר ומתאה פסול כלומר ואפילו נתעברו פסולין כבשרין נמי אין מעריבתן פוסלתן דכיון שיש צילה נפיק ידי הואה בכל שיש בה מן הכשרים,
ולא מתאה דוקא נקט דלי' ר' אליעזר הואה כריכה שיעור כי מזה צ' האות מאי היה דלמלא רבנן מן הפסולין הן אלמלא ל"י אין הואה כריכה שיעור וקס"ד היה הדין למתנות דם המנחה:

עה.

מוסף רש"י

לדברי ר"א.
דמכשר בשמי האות (קטן פ:):

נוסחאות רש"י בת"י

היכר הוא בהן כגון שמתכו רגליה או יקב קרום של מוח שלה ליזול ולשקילה ואין לישתמו:
וא' לא ידע לה.
שאלן טריפושה ניכר:
מנא ידע.
מעיקרא שנתערה כאל' טריפה:
מקום הקון.
בבשר ולא הללו וכשריה,
ומוס נמי לא היו דהדר צריא:
דומם הוא.
טריפה דקלי ליה זיהלא,
וכן דרוסה לנקובה לא ידע:
נפולג.
נפלה מן הגג ומנן לא גבי טריפות משום ריטוקן אייביה וגם אס חטפה כחך מעת לעת ואפילו בדקה לאחז שחיטה בכל מיני טריפות ולא תיאה,
ואם שחמה מעת לעת ושחטה כריכה דדיקה בכל מיני דשירות טריפות,
ולכך ירע שאס תאכר ועבדו לגריבי אותו מבין ושיטתו צבירה והכריש אכר תמאכ מופלג נמאכ מנינים מויד

ספק טריפה לטוה:
נפולג נמי נביקא.
ויחלה אף יבולת סולן להקין אין כאל' טריפה ומכרו לגריבי אותו המין דאיכא למאן דאמר בלאו טריפות עמדה על רגליה אינה כריכה לשות מעת לעת כן]
קודם שחיטה כאל' דדיקה לאחז שחיטה ציעל ואם הלכה אפילו דדיקה לא עשיא:
קצנה.
ריש לקיש דמוק' ממני' נהכי,
עמדה כריכה מעת לעת קודם שחיטה ובדיקה לאחז שחיטה,
ואפילו אם הלכה כריכה דדיקה לאחז שחיטה,
ואם תאמר יקרבו יבדקו,
כיון דאתחוק ספק טריפה לא מעיילין לה לעושה:
ולו עריפיה לא יקרב בפרק כל האסורין במסכת מנחה (ממונה לו:):
דומם הוא.
הקרב משוך ולא עגול שהפיוצין קורע ויודר כשהוא מכה בבשר:
עמיה.
על רגליה ולא הלכה אינה כריכה לכתוב מעת לעת קודם שחיטה אצל דדיקה לאחז שחיטה ציעל ואם הלכה אפילו דדיקה לא ציעל:
ואם ע"כ סמיכה.
בבעלים ולא ידע מי בעילו דקמני יקרב לגס מי שהוא:
צפרקן ששים.
דלא בעי סמיכה דאמר מר (קידושין ט.) בני ישראל סומכין ואין צנות ישראל סומכין:
אבל קרבן אנשים לא.
בגמיה,
אינו כשר ליקרב במתנות:
ג"ר מנחם קודם

הטאה ל' יחיד שנערכ בטאה יחיד.
כבילה גרסינן חטאת בתוספתא.
הטאה יחיד ותפלת אכור שנסערכו.
כגון שעיר נשיא בשערי רגלים:
ואם נתן ארבע ממוין.
מוה שנים ומוה שנים ילא דכל היתמינן על המוצח החילון שנתנן במתנה אחת כיפר:
משם דברים אמורים.
לדרין ארבע מתנות מכל אחד בחתיילה,
בנתערכו חיים:
אצל נסערכו שחוטין.
נכלל דס (דבא) שניהם כיום אחת:
וטון ארבע מתנות ממוין.
ההיר יש כאל' שחיטין נמאלא ארבע מתנות מכל אחד:
אף יחיד

גצרי.
ואע"ג דבעי סמיכה.
ומלדציבור לא מצי לאותוביה שאין סמיכה בצבור אלא בחטאות קא הפנימיות והכא בחיצויות קא מירי מדקתי' ואם נתן מתנה אחת ילא ובפנימיות קיימא לן מתנה אחת מהן מעכבת:
וספסברא א' דאחז דוקא יחיד וחיין דוקא דמחוטין סמיכה קאמר אצל שחוטין לא בתמיה וסי בשחוטין נמי לא משכתת לה לקיימאה דלריך ליתן ד' מתנות מכל אחד ורבנן שנתערכו כוסות בטויות ולא נכללו:
אלא.
חיינ לאו דיוקא ולא בתחומין סמיכה מיירי אלא כולה בשחוטין וכבר סתמו עליהן:
ומאי חיים דקאמר שחוטין בעין חיים.
שאין דמס גלוז' או צוה אלא נתעבר דם כיום ואין ידוע איזה של יחיד ואזה של ליבור:
אצל נכלול שנתעברו כוס לתוך כוס.
והאי אצל בנתעברו בשחוטין דקמני איירי דקא קרי מנא לתעריבת כוסות חיינ קרי לתעריבת גלוזין שחוטין: